

ITINERARI / ITINERARIO / ITINERARY

SOMNIS DE PAPER

El col·leccionisme
de cromos

14.6.2024 — 24.11.2024

Ajuntament de
Barcelona

MUSEU
FREDERIC
MARÈS

Informació / Información / Information

Museu Frederic Marès
Plaça de Sant Iu, 5
08002 Barcelona
Tel. +34 932 563 500
museumares@bcn.cat
barcelona.cat/museumares

 @MuseuFredericMares

 @MuseuFMares

Transports / Transportes / Transport

· Metro / Underground: L4 (Jaume I)
· Autobús / Bus: V15, V17, 47 i 120
· Bus turístic / Bus turístico / Tourist Bus:
Ruta Sud (Barri Gòtic) /
Ruta Sur (Barrio Gótico) /
Southern route (Gothic Quarter)

Horaris / Horarios / Opening times

· De dimarts a dissabte de 10 a 19 h
Diumenges i festius d'11 a 20 h
Tancat: dilluns (excepte festius),
1 de gener, 1 de maig, 24 de juny i
25 de desembre
· De martes a sábado de 10 a 19 h
Domingos y festivos de 11 a 20 h
Cerrado: lunes (excepto festivos),
1 de enero, 1 de mayo, 24 de junio y
25 de diciembre
· Tuesday to Saturday - 10.00 - 19.00 h
Sunday and Holidays - 11.00 - 20.00 h
The Museum is closed on: January 1,
May 1, June 24 and December 25,
and Mondays (except holidays)

SUEÑOS DE PAPEL

El coleccionismo de cromos

En el último tercio del siglo XIX se difunde por Europa y América la tecnología de impresión a color conocida bajo el nombre de **chromolitografía**. Este hecho permitió la publicación de lo que hoy en día conocemos como **“los cromos”**: unos cartones o papeles coleccionables que todos tenemos presentes. Después de 150 años de su aparición, todavía mantienen un importante atractivo entre la población, donde se han hecho muy populares los cromos de fútbol.

Su aparición, en una sociedad en la que competían comercios e industrias para obtener clientes, hizo de los cromos la herramienta fácil para publicitarse y se generó una auténtica **“fiebre de los cromos”** entre la población adulta. Todo el mundo quería tener esos cartones con dibujos, bien para coleccionarlos, bien para decorar los hogares, donde el color impreso era toda una novedad.

Con el cromo se produjo una verdadera **democratización de la propiedad infantil y entre clases**, pues las clases populares podían coleccionar y tener las mismas series que las más privilegiadas. Por su bajo coste de producción se podían distribuir por miles y, como indicaba Joaquim Maria de Nadal en un artículo aparecido en 1935 en *La Veu de Catalunya*: **“El cromo nos llegaba por caminos insospechados; paquetes de chocolate, cajas de galletas, betunes, perfumes, jabón, juguetes...”**. Y es que **todo tipo de industrias lo utilizaron como reclamo y distribuyeron colecciones de todo tipo de temáticas**.

Con el tiempo, **los cromos publicitarios dejaron paso a los comerciales** y, a partir de la década de los años cincuenta del siglo XX, se hicieron populares las colecciones de cromos en los quioscos. Hasta la fecha ha llegado esta afición y, al parecer, todavía tiene cuerda. ¿Recuerda alguna de sus colecciones?

Josep-Manuel Rafi

Coleccionista y autor del libro *La febre dels cromos*

PAPER DREAMS

Trading Cards Collections

In the last third of the 19th century, colour printing technology known as chromolithography spread throughout Europe and America. This allowed the publication of what we now know as **“trading cards”**: collectable cards or papers that everyone is familiar with. After 150 years of their appearance, they are still very attractive among the population, where football cards have become very popular.

In a society where shops and industries competed for customers, their appearance made cards an easy way to advertise, generating a real **“trading card fever”** among the adult population. Everybody wanted those illustrated cards either to collect them or to decorate their homes, where printed colour was a complete novelty.

Trading cards brought a real **democratisation of ownership among children and across classes** because the working classes could collect and own the same series as the better off. Due to their low production cost, they could be distributed by the thousands and, as Joaquim Maria de Nadal pointed out in an article that appeared in 1935 in *La Veu de Catalunya* [The voice of Catalonia]: **“Trading cards reached us in unexpected ways: bars of chocolate, biscuit tins, shoe polish, perfumes, soaps, toys...”**. **All types of industries used it as advertising and distributed collections on all kinds of themes**.

Over time, **advertising cards gave way to commercial ones**, and, from the 1950s, collections of trading cards in newsstands became popular. This obsession has persisted to this day and, it seems, still has momentum. Do you remember any of your collections?

Josep-Manuel Rafi

Collector and author of the book *La febre dels cromos*
[Trading Card Fever]

SOMNIS DE PAPER

El col·leccionisme de cromos

Al darrer terç del segle XIX es va difondre per Europa i Amèrica la tecnologia d'impressió a color coneguda amb el nom de cromolitografia. Aquest fet va permetre la publicació del que avui en dia coneixem com "els cromos": uns cartons o papers col·leccionables que tothom té presents. Després de 150 anys de la seva aparició, encara mantenen un important atractiu entre la població, on s'han fet molt populars els cromos de futbol.

La seva aparició, en una societat on competien comerços i indústries per obtenir clients, va fer dels cromos una eina fàcil per publicitar-se i es va generar una autèntica "febre dels cromos" entre la població adulta. Tothom volia tenir aquells cartons amb dibuixos, o bé per col·leccionar-los, o bé per decorar les llars, on el color imprès era tota una novetat.

Amb el cromo es va produir una veritable **democratització de la propietat infantil i entre classes**, perquè les classes populars podien col·leccionar i tenir les mateixes sèries que les més privilegiades. Pel seu baix cost de producció es podien distribuir

per milers i, com indicava Joaquim Maria de Nadal en un article aparegut l'any 1935 a *La Veu de Catalunya*: "El cromo ens arribava per camins insospitats; paquets de xocolata, caps de galetes, betums, perfums, sabó, joguines...". I és que **tot tipus d'indústries el van utilitzar com a reclam i van distribuir col·leccions de tota mena de temàtiques.**

Amb el temps, els **cromos publicitaris van deixar pas als comercials** i, a partir de la dècada dels anys cinquanta del segle XX, van fer-se populars les col·leccions de cromos en els quioscs. Fins avui ha arribat aquesta fal·lera i, pel que sembla, encara té corda. En recordeu cap de les vostres col·leccions?

Josep-Manuel Rafi

Col·leccionista i autor del llibre *La febre dels cromos*

1. Mesa revuelta

2. Els altres cromos
Capses de mistos

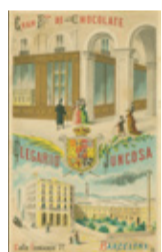
3. Les fototípies
Miguel Àngel

4. Litografia Gual, Barcelona

5. Els bitllets del tram-way

6. Gran fàbrica de chocolate
Olegario Juncosa

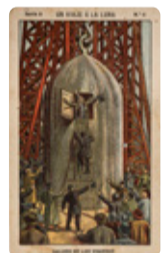
7. Café Pelayo

8. Sociedad Latorre
Teatro Romea. Carnaval 1877

9. L'Exposició Universal
de París de 1878

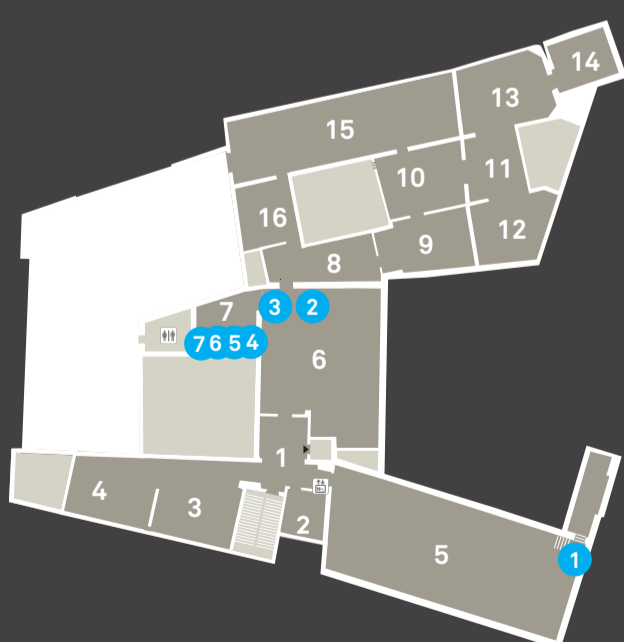
10. Un viaje a la luna
Chocolates Jaime Boix

11. Àlbum de cromos
(1890-1904)

12. Els àlbums moderns

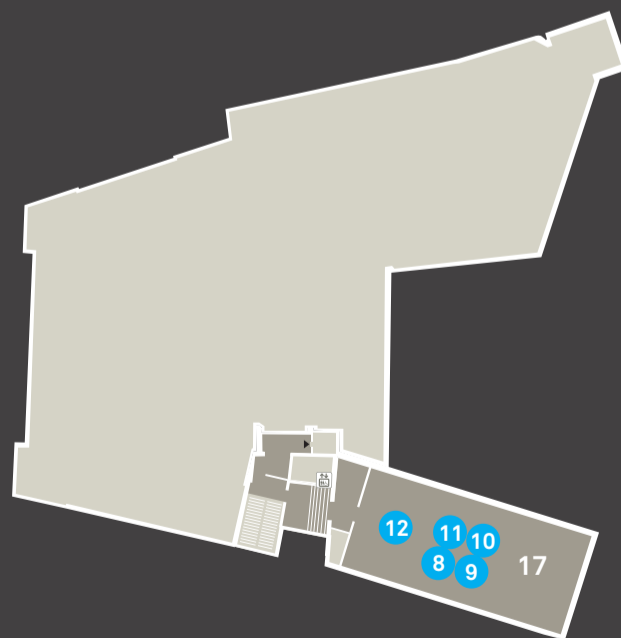
PLANTA 2

Gabinet del col·leccionista

- 1-2 Sales de la forja
- 3 Sala de Montserrat
- 4 Sala de les armes
- 5 Sala femenina
- 6 Sala del fumador
- 7 Sala de les floreres de closques
- 8 Sala de la fotografia
- 9 Sala dels rellotges
- 10-14 Sales de la ceràmica i el vidre
- 15 Sala de la fe
- 16 Sala masculina

Estudi-biblioteca de Frederic Marès

Localització dels cromos

PLANTA 3

Gabinet del col·leccionista

- 17 Sala de les diversions